

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izbija vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 80'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokoplasi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslane in zahvale vrsta 80 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložilo znamko. Telefon številka 118.

Kosti grenadirja.

Pisati o blamažah naše diplomacije postaja že malone dolgočasno. Ker pa prihaja dan za dnem avstrijska diplomatska specialiteta na dan, naj nam bo vseeno dovoljeno, dotakniti se dveh faktorjev, ki bosta sicer tu in tam neljubo zadela, ki pa imata to prednost, da povsem odgovarjata resnici.

Pred dnevi nam je namreč nekdo pravil, da je bila še pred popolnim izbruhom balkanske vojske, dogmata stvar, da se naša država o prvi priliki vrže na — Srbijo ter jo razdeli. Še več. Že od bosansko - aneksijske krize je veljalo med kabineti Dunaj — Sofija kot določeno, da si obe državi, Avstrija in Bolgarija delite kraljevino Srbijo tako, da dobi Avstrija sfero Belgrad, Bolgarija sfero — Niš.

Imamo to od popolnoma zanesljive osebe, ki ima popolnoma jasen vpogled v razno zakulisno delo, našega zunanjega ministrstva.

Če je potem vendarle prišlo do aliance med ostalimi štirimi balkanskimi državami in prav posebno med Bolgarijo ter Srbijo je v tolačenje tega mogoče samo dvoje: 1. da srbska diplomacija o vsem tem paktiranju med našo državo in Bolgarijo ni prav ničesar zvedela in vedela, kar pa se nam pri zmožnostih g. Pašića zdi skoro neverjetno, ali pa 2. da je Bolgarija sklenila, kot eksponent Avstrije s Srbijo samo za to vojaško alianco, da Srbijo oslabi, se na oslabljeno vrže in pokliče potem še Avstrijo kot povzročiteljico tega k — delitvi lahko dobljenega plena.

Da temu danes ni tako, se Bolgarija pač nima zahvaliti le velikim lastnim krvnim žrtvam, marveč v prvi vrsti pač premoči strategije srbskih vojni veljakov, na drugi strani pa — Nemčiji. Kakor se pa ima Bolgarija za neuspehe zahvaliti Avstriji, tako se ima zahvaliti Srbiji za svoje taktične uspehe ruski mobilizaciji, a v prvi vrsti odločnemu protestu Nemčije.

Danes namreč velja faktum, da je poraz grofa Berchtolda dne 17. decembra 1912 odločil državljanski, samostojni obstoj današnje Velike Srbije.

Rekli smo že, da je bilo med Avstrijo in Bolgarijo doganjano, da pride prejelislej do delitve Srbije, v prid obeh že navedenima državama.

Kot fantom, ali pa recimo: taktično potezo naše diplomacije je danes smatrati, da se je pustil svet pred začetkom bolgarsko - srbskega spora varati, češ: Bolgarija stremi za tem, razširiti se od Donave do Adrije. V resnici je stvar baš nasprotna: z belgrajsko sfero bi bila Avstrija zasedla tudi Sandžak in Severno Albanijo. S tem bi bila obkolila za nekaj časa Črno goro in le vprašanje

časa bi bilo ostalo, kedaj bi potem bila i Črna gora prenehala kot samostojna država.

Za 17. decembra 1912 je bilo vrhovnemu generalnemu štabu izdano striktno povelje, da imajo naši vojni zbori v Bosni pričeti z ofenzivo. To povelje je izšlo hkratu z pogajanj z Nemčijo za oboroženo pomoč proti Rusiji.

Da Nemčija takrat ni hotela iti z nami, smo obrazložili pred dobrim tednom in povedali smo tudi, zakaj da tega ni hotela. Zanimivo pri vsem tem je tudi dejstvo, da sam prestolonaslednik in z njim vojni minister ob priliki njiju poseta v Berlinu nista bila v stanu izpremeniti diplomatske taktike rajhovskih diplomatov. Ves ta poskus je ostal neuspešen in mi smo morali doživeti eno najhujših diplomatskih zašnic. Dana pa je bila ta klobuta z Bismarckovo frazo, da ves Balkan ni vreden, da se žrtvuje enega samega pomorskega grenadirja. Te besede pa ni rabil morda nemški državni kancelar, odnosno tajnik, marveč sam cesar Viljem. Na to je to posebno odposlanstvo skušalo privedi Nemčijo do mobilizacije, ki pa se istotako ni izvršila.

Ta kategorična odklonitev podpore naši državi, je seveda našla mnogostranskega odmeva: Avstrija je bila prisiljena demobilizirati ob ruski meji, ker bi bila Rusija pač teško še v naprej trpela kaj takega, gotovo pa to smatrala kot izzivanje, oziroma casus belli. V Berlinu so na to sledile poročne slavnosti in Avstrija se jih ni udeležila. Zgodilo pa se to ni le radi navzočnosti carja Nikolaja, marveč radi javno nastalega prepada diplomatskega značala med obema državama, t. pr. radi preprečitve vojnega pohoda v Srbijo, dne 17. decembra 1912.

Naši državniiki pa še niso mirovali. Zasnovali so pozneje še bolgarsko - srbski spor, hoteli se odškodovati nad prvimi porazom. To pa seveda zopet ni v računih z nemško diplomacijo, ki je že kot taka sama obračala pozornost na Sofijo in na Dunaj, a imela še vrhu vsega ob svoji strani paznega soopazovalca Rumunijo. Nemci se na Dunaju zavedajo, da je tudi vzrok rumunske igre z nami bila čuječa Nemčija, ki ne pripušta, da bi se naša država le za ped razširila.

Vse skupaj pa je zopet enkrat ena onih žalostnih karakteristik našega avstrijskega državnega življenja. V »konstitucionalni« državi živimo, a konstitucijo — dela pet, šest oseb!

V soboto, dne 6., 7., 8. in 9. t. m. se bode predvajal v Kino - „Idealu“ film

„Zaročenca“

po slovitom literarnem romanu Aleksandra Manzoni. Predstave ob 3., 5., 7. in 9., v nedeljo ob pol 11. dopoldne.

Nesrečna dežela.

Beljak, 3. septembra.

V prah nas teptajo, uničiti nas hočejo! Če se predreže izpregovoriti besedico v slovenskem jeziku, te zasmehujejo in pretepajo. Kruh ti odvzamejo samo zato, ker si se pregrešil proti nemškemu - nacionalnemu programu s tem, da si se posluževal svojega materinega jezika. Šole so nemške, in to celo v popolnoma slovenskih krajih; snujejo jih s tem namenom, da bi v njih slovensko dečo ponemčili ter na ta način gradili nemško moč. Sodnijske obravnave se vrše v nemškem jeziku, na okrajnem glavarstvu in na pošti je vse nemško: uradovanje, napisi in tiskovine. Ravno tako je na davčnih uradih. Kamor mora ubogi slovenski kmet nositi denar. Nič boljše ni na železnici, ki teče po naših — še slovenskih tleh. Cejo na onih postajah, ki nosijo dvojezične napise, katere pa seveda lahko na prste seštejemo, človek nima pravice, da bi zahteval vozni listek v slovenskem jeziku, že vnaprej ve, da ga bo nemški uradnik prav barbarsko tiharil in da v tem slučaju ne pride niti do listka. V vseh državnih uradih so razmere enake, namreč nemško - nacionalne. Trgovci so sicer prijazni s slovenskimi odjemalci, toda samo zato, ker imajo od njih interes, ker živijo od njihovih žuljev. Vzlic temu se jim pa od zadaj smejejo. S pomočjo denarja, ki ga prejemajo iz slovenskih vrst vodijo oster boj proti Slovincem. To je nemška hyaleznost.

Beljaška okolica, n. pr. je slovenska, a napisi so povsod nemški. Samoposebi se razume, da v Beljaku, torej v mestu, ravno tako kakor v okolici, ni ugledati niti enega slovenskega napisa. Pač pa je v Beljaku nekaj italijanskih napisov! V kavarnah ni dobiti niti enega slovenskega časopisa, pač pa imajo veliko število italijanskih! — Ko si je pred kratkim predznil neki slovenski brivec postaviti na svojo brivnico poleg nemškega tudi slovenski napis, so Nemci z vso silo nastopili proti njemu in če ne bi bil slovenskega napisa takoj odstranili, bi bili brivca uničili. To, kar nam ni dovoljeno, to je dovoljeno Italijanom. Proti samostalnim italijanskim napisom nihče ne protestira. (Tudi tukaj se vidi nemško-italijanska zveza.) Italijani to ugodnost seveda izkoriščajo in se pridno naseljujejo v Beljaku in kupujejo in zidajo poslopja. V Italijanih ne vidijo Nemci nobenega strahu; Italijanom pustijo, da se svobodno razvijajo, Slovence pa zatirajo na vsej črti.

Narod slovenski, kolikor ga je še ostalo v tej nesrečni koroški deželi, ki je bila nekoč slovenska, je popolnoma preplašen, živi v strahu, ker mora toliko trpeti. Seveda je resnica, da se večina naroda tega ne zaveda; hlapčevstvo mu je prišlo v kri in me-

so. Trudi se in trpi ter podpira svoje smrtno sovražnike. Če pride v slovensko vas človek, ki je količkaj gosposko oblečen, ima slovensko prebivalstvo skoraj strah pred njim in ga ponižno pozdravlja: »Grüss Gott! Če pa jim »gospod« odzdravi z »Dobro dan«, ga debelo pogledajo in si mislijo, kako je to vendar mogoče, gospod je — pa govori slovensko. Saj Slovenci nimamo gospodov, sami hlapci smo in reveži; gospodje so samo Nemci, kateri živijo v sreči in zadovoljstvu — take misli jim roljijo po glavi.

Bridke in žalostne so razmere, v katerih živimo koroški Slovenci. Človek se mora vsprichi teh razmer vprašati, ali nimajo državljanski temeljni zakoni prav nobene veljave? — Ali smo koroški Slovenci izročeni nemškimi volkovom, ne da bi nas kdo branil? Ali je za nas res že podpisana smrtna obsodba? In s kako pravico nas uničujejo?

Morda bo kdo dejal, kakor že nešteto krat, ne stokašje toliko, marveč si pomagajte sami! To je že nekoliko res, toda, kako naj se koroški Slovenci rešimo s svojo lastno močjo, če smo prešibki, če nimamo za boj niti najmanj sposobnosti, če niti svojega jezika nismo zmožni, če ne znamo slovensko brati, če smo nepremožni (skoraj sami revni kmetje in delavci); kako naj se rešimo, če gre v boj proti nam, slabičem, velika oborožena nemška vojska, kateri gre na roko naša avstro-germanska vlada? Povejte nam, na kakšen način naj se mi, koroški Slovenci, sami osvobodimo, ko nimamo slovenskih šol in nam zato našo dečo že v ljudskih šolah ponemčujejo, ko barbarški Nemci v zvezi z vlado lomijo v boj proti nam celo avstrijske zakone!

Neizpodbitna resnica je, da pri teh razmerah sami pod nobenimi pogoji ne bomo v stanu zdrobiti verige, ki nas oklepajo v narodni sužnosti. Ker pa vkljub neprestanim tožbam od strani ostalih Slovencev, zlasti onih na Kranjskem, ni nobene pomoči, zato obupujemo. Nihče nam neče pomagati, niti naši krvni bratje ne, sami pa si ne moremo. Če gre še nekaj let tako naprej, bo lepa Koroška izgubljena za vedno; ostal bo samo še spomin na nekdanje dni.

Jaz pravim, dokler ima narod le iskrico upanja, da se bodo razmere v Avstriji kdaj izpremenile, je potrpežljiv, mirno prenaša vse udarce, upa

Klerikalna procesija.

Koj za pevci pa primaha klerikalni jo župan, možko se s cigaro baha — on možak je dobro znan.

Kdor bi rad bil za župana, ta naj pride kar med nas, pred nami trese se Ljubljana, pa bi se ne — kmečka vas.

Klerikalni župan.

Mi smo trdni kakor skala, blagor ljudstva nas skrbi, stranka naša bi propala — pa volilce damo mi.

Znamo razne sleparije, kadar nam za zmago gre, za pravico v prsih bije nam neustrašeno srce.

Naradžaj.

Za županom pa maršira nadebudni naradžaj, kdor mladine vkup ne zbira, ta bi kmalu šel nazaj.

O mladina, to je nada, klerikalna je že zdaj, če že zdaj je, ko je mlada, bo ostala vekomaj.

(Dalje jutri.)

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Ah, gospod grof, kako si predstavljate to, da bi vas jaz pozabil? Kolikokrat sem pripovedoval temu otroku o najinem rešitelju... Gilberta, to je polkovnik d' Ormoá, tisti.«

»Oh, da, vem,« je dejala deklica s svojim dražestnim usmevom, »tisti oficir, ki nas je iztrgal iz rok onih strašnih ljudi, ki so nas hoteli umoriti.«

»Kaj!« je vzkljnil grof, »kaj, ta ljubka deklica...«

»Je tista, ki jo je držala moja uboga Marta v naročju, da, gospod polkovnik.«

»Ah, res bi bilo škoda, če bi se ji bila zgodila nesreča.«

Obrnil se je k mladeniču, ki je bil z njim:

»Saj res,« je dejal mladi mož, »smeje se.« In jaz, oče, sem bil šestleten deček.

»Kaj pa mlada žena, ki je bila z vami,« je vprašal grof z zanimanjem. »Umrja je, gospod polkovnik,« je odgovoril Florestan, in glas mu je zatemnel od žalosti. »Moja uboga Marta ni prenesla trpljenja in bede, ki smo jo imeli med oblego. Hiral je še par mesecev, potem...«

Zamahnil je, kakor vdan v božjo voljo:

»In potem sem ostal sam s tem otrokom. Vsa moja radost je, gospod polkovnik in vsa moja tolažba. Vi, ki imate že tako velikega sina, gotovo razumete, kaj je to.«

»Sina nimam, v pravem pomenu besede, dasi ljubi on mene kot svojega najboljšega prijatelja in jaz njega kot svojega pravega otroka.«

»Da, oče,« je dejal resnobno mladi mož.

»Svojemu dragemu Žaku sem le očem: on ni d'Ormoá, on je Rošegi. Pravi oče sem samo majhni deklici, srčkani deklici kakor je gospodična, samo malo mlajša je. Zda ji je enajst let...«

In ko Florestan ni odgovoril ničesar v svoji zmedenosti nad tem, da je slišal spet izreči to ime »Rošegi«, ki je bilo že toliko časa pokopano v tajnosti njegovega spomina, je dejal grof prijazno:

»Prav srečen sem, gospod, da sem vas srečal, in da vas vidim zdravega ter vam morem čestitati, da

imate tako ljubkega otroka... Ako bi vam mogel katerikoli s čim koristiti, človek nikoli ne ve, kaj utegne priti — obrnite se do mene, veselilo me bo. Kaj, vraga, tako stari znanci... stanujem pa v Varenški ulici.«

»Vem, gospod grof, tudi številko vem.«

»Pa bi me bili vendar prišli obiskat.«

»Bal sem se, da ne bi bil nevržen.«

»Oh, ne, ne... Ali ste še vedno pri gledališču?«

»Še vedno, gospod polkovnik. Stari umetniki kakor jaz se poslovali le težko od deska, kjer so učkali minole dni svoj delež uspeha.«

»Pa to srčkano dete? Ali ste tudi njo namenili gledališču?«

»Oh, gospod polkovnik... S štirinajstimi leti... in niti ne... hodijo bodoče pevke še v šolo. In potem... poklic pevca... pevke, sem hotel reči...«

»Je zelo težaven, kaj ne da?«

»Ah, strašno, to vem jaz... in tako negotov!«

»Toda če je človeku sreča mila...«

Gilbertine oči so se odprle pri teh besedah na široko, morda polne hrepenjenja...

In Florestan je dodal naglo:

»Sreča, da... in če ima mnogo, prav mnogo talenta.«

»Pa to še niti ne zadošča vedno,« je menil grof d' Ormoá,

»Sliši, Gilberta, to ne zadošča vedno.«

»No, pa volje,« je odgovorila ona s svojim zvonkim glaskom.

Kar zablistalo se je v njenih temno modrih očeh, ko je rekla te besede.

In Žak de Rošegi, ki jo je opazoval, je vzkljnil, ves očaran po tej dekličini hrabrosti:

»Oh, gospodična, vam bo sreča mila, zakaj vam volje ne bo manjkalo, kakor se vidi.«

»Hvala za prerokbo, gospod,« je dejala ona s svojim vedrim smehljajem.

Pozdravili so se in se ločili: grof d' Ormoá in njegov sin sta odšla po bulvarju navzdol, Florestan in Gilberta pa navzgor proti Kljanki, rtski ulici.

In že je obsipala mala gospodična na svojega očka z vedno novo vprašanj.

»Torej si bil že pri tem gospodu?«

»Da... toda pred zelo davnim časom,« je dejal on z instinktivno zadregom.

»Zakaj ni nisi povedal?«

»Saj nisem mislil toliko časa na to reč... na to nevažno reč.«

»Poset pri polkovniku d' Ormoá to vendar ni tako nevažna reč!«

»Saj ni bil poset,« je bleknul ne- previdno.

»Kaj pa je bilo potem?«

»Hotel sem izvedeti...«

»Kaj si hotel izvedeti?«

»Eh, no, vedel nisem... ali je samec, oženjen ali vdovec.«

»Pa si izvedel, da je oženjen?«

»Da.«

»S kom že...«

Florestan je obliil mrzel znoj:

»Ne vem več, s kom.«

»Pač, očka, veš... saj ti je sam ponovil ime svojega sinovca.«

»No, da...«

»Ako se piše ta mladi mož Rošegi, to pomeni, da je poročil grof d' Ormoá damo, ki je bila vdova Rošegjska.«

Ne, to ni bil več mrzel znoj. Zda se je zdelo Florestanu, kakor da hodi po zračnem ogliju.

»No, da... poročil se je z gospo de Rošegi. A kaj je tebi do tega?«

»Z gospo de...? Torej je ple- nita? In ti veš to?... Vidiš, da veš mnogo več, nego mi hočeš pri- znati — zakaj on ni rekel de Rošegi marveč samo Rošegi.«

»Rošegi ali de Rošegi... še enkrat te prašam: kaj te to tako vzne- mirja?«

»Zanima me.«

»Oh!« je vzkljnil ves prepla- šen, »zakaj neki?«

»Zato, ker je prav ljubeznjiv, ta gospod Žak de Rošegi.«

»Kaj! Tudi tega se spominjaš, da mu je Žak ime?«

»Kako se ne bi... Ali tebi ni povšeči ta mladi mož?«

(Dalje.)

In upa... Toda, kakor hitro izgubi upanje v boljšo bodočnost, kadar se vrine vanj prepričanje, da verige ne bodo nikdar popokale, da hlapčevanju ne bo nikdar konec — takoj, ko se to zgodi — narod obupa. In kdor je obupan, ta žvižga na vse predpise.

Tega nam menda niti gospodje na Dunaju ne bodo mogli tajiti, saj so vendar izobraženi možje, kar so pokazali posebno za časa balkanskih dogodiljaev.

Avstrijski Italijani, katerim se niti od daleč ne godijo tako gorostaste krivice, kakor nam Slovencem, kličejo neprestano na pomoč Italijo, da bi jih odrešila. Avstrijski Nemci kaj radi prepevajo himno: »Die Wacht am Rhein«. In mi Slovenci, oziroma Slovani? Koga naj kličemo mi na pomoč? Gospode na Dunaju?

Klicali smo jih že toliko časa, da se nam je že skoraj jezik posušil, a kljub temu naših obupnih klicev in prošelj nočejo upoštevati. Kaj naj torej storimo?

Se enkrat hočemo povzdigniti svoj glas: Dajte nam vsaj to, kar nam gre po zakonih! Zakaj Slovani smo se že naveličali narodnega zatiranja, Slovani želimo lepših in srečnejših dni!

Braniti se hočemo do skrajnosti.

Slovenska zemlja.

Muta.

Znano je že javnosti, da je letos aprila meseca kupil en Slovenec nemško hišo na Muti, v kateri se je tudi nahajala gostilna. Slovenci smo to delo z velikim veseljem pozdravljali, če so jo ravno gospodje en malce zavozili. Pa naj niko ne misli, da zato, da je dobil Slovenec v roke nemško posestvo. Stvar je namreč taka. En mesec poprej, predno je kupil Slovenec to nemško posestvo, je prodajalec ponujal eni osebi pisмено za nekaj tisoč kron ceneje, kakor se je sedaj kupilo. Če bi pa gospodje previdni bili, bi najmanjše prihranili pet tisoč kronc gospodu Vrhnjaku; toda to je bil generalni naskok brez načrta. No pa pustimo to pri miru, kajti vsak, ki brez misli dela, je goljufan.

Vsak si je pač mislil: sedaj bodo gospodje stvar popravili na ta način, da bodo skrbeli za takojšnjo otvoritev gostilne, v kateri bi se moglo ljudstvo shajati; toda kaj še? Kdo bi pa vruga potem v nemško gostilno hodil! Kaj nam je mar slovenski rod, samo da se nam dobro godi. Ja, gospodje, take sramote ne smemo prenašati in temu mora biti enkrat konec. Zato bodemo tako dolgo dregali, da se zato poklicani faktorji zbudijo iz spanja. Pri nas se veliko govori, kaj se bode vse naredilo in iz tega govorjenja ne nastane potem — nič. Tako se je pred dvema letoma ustanovil v Vuhredu »Narodni svet«, katerega bi bil namen vse narodne zadeve reševati, toda ta »narodni svet« je samo »bavbav« za naše nasprotnike, katerega so pa oni veselili, ker v dveh letih niso mogli enega shoda sklicati. Mogoče se je narodni svet zato ustanovil, da sive megle razgaja v zraku po Dravski dolini in brani, da toča marenberškim Nemcem koruzo ne potolče.

Koliko dela je in kaj bi vse »narodni svet« lahko reševal, navedem samo nekaj slučajev. Ali je znano gospodom odbornikom, kako je kupil posestnik Božič eno posestvo od Nemca iz Pernic, ki ga je pošteno opeharil. Kako bi se lahko kmetje v vseh zadevah informirali pri »narodnem svetu«, a morajo hoditi v Marenberg k nemškimi protestantom. Do sedaj smo imeli vsaj slovenskega notarja, a sedaj je tudi ta Nemec. Tukaj raste sedaj sama ržena zev in če to pustimo, bo vse klasje uničeno. Kako lahko bi v Marenbergu izhajal tudi en slovenski odvetnik, kateri bi bil tudi glavni steber za Dravsko dolino. Torej, gospodje odborniki v »narodnem svetu«, pustite megle v zraku in primete za plug.

Stajersko.

Dne 7. t. m. vsi zavedni Podravci v Selnico na Dravi k Sokolski veselici!

Deželni zbor. Že v sredošnji številki »Dneva« smo podali čisto na kratko sedanje stanje našega deželne zboru in dežele. Po onih naših

izvajanjih je upanje, da bi prišlo do zasedanja minimalno. Da je temu res tako, pričujemo tudi zadnji graški listi. Vlada, na čelu ji namestnik grof Clary, pač pričinja previdno raztežati tipalnice, a ime očividca povsodi računa le z enim: razpustitvijo deželnega zbora. Stranke, so se v svojih zahtevah zaletale, nakopale deželi velikanske dolgove, a pokritja za te bi bilo možno najti samo v novih dokladah. To dovoliti, se boji ena kot druga. Zato hočejo razpust, nove volitve in nov deželni zbor. Svoje grehe hoče eden kot drugi ob času novih volitev sprati s slovensko obstrukcijo, vrhu tega pa še iz vsega kovati strankarsko politični kapital. Mnogo k razpustitvi pa naj ima pripomoči tudi smrt dež. odbornika dr. Robiča. Nemškim strankam samim je to dobrodošel povod, a tudi slovenska napredna stranka je izdala svojo sodbu. Po zadnji seji v Celju, in njenih sklepih, je slovenska inteligenca z dr. Vrstovškom brez vsakega zastopstva. Načelstvo narodne stranke za Stajersko in njenja, da slovenski inteligenci dr. Vrstovškove zmožnosti niso prav nič zadovoljive. Kar nas na zadnji seji v Celju posebno veseli, je to, da se prične v kratkem — vsaj obljubilo se je tako — z intenzivnim naprednim, političnim delom.

Konjice. (Velikanski požar.) V noči na 2. t. m. je pričelo goreti v enem gospodarskih poslopij krčmarja Vezovnika. Požar se je po bliskoma razširil na sosedna poslopja, to tem bolj, ker so bila gospodarska poslopja po veliki večini še vedno z deščicami krita. V velikanskih pramenih so se dvigali ognjeni jeziki po okolici in užgali celo posestvo posestnika Vezovnika. Vred letičih ogorkov so bile v nevarnosti cele Konjice, zlasti pa tamošnji Narodni dom. Škoda znaša 10.000 K, a jo krije zavarovalnica. Pri gašenju požara so se prav posebno odlikovali knez Hugo Windischgrätz, okr. načelnik Kupnik in okr. glavar pl. Lehmann. Pomagali pa so tudi vsi ostali Konjičani, ki so bili do zadnjega pri delu in na straži. Zelo požrtvovalna je bila tudi požarna bramba, ki je delala z naporom vseh sil.

Pozive na lov proti zverjadi v Stubalpi pri Voitsbergu zbira urednik lovskega lista »Halali« Gustav Schuster. Pozivlja vse lovce strelce da se udeležijo časa lova, vrhu tega pa se obrača tudi do vojnega ministarstva, da mu leto dovoli, uporabiti tudi vojaštvo pri tem lovu. — Predpriprave vodi posebni deželni komisar.

Marenberg. Tukajšnji surovi nemčurji so napadli slovenskega orožniškega stražmojstra in ga tako močno pretepli, da sedaj leži. Imeli so že dalje časa piko na njega kjer ni hotel po njihovih notah hajlati. Zato bodo ti zrel ptički kašo pihali. Marenberškim nemčurjem pa povejmo, da Repatetz dacer ne sme več k slovenskim gostilničarjem službo opravljati priti, kajti zna se zgoditi, da bode začel slovenske gostilne s svojo toľno napadati!

Dnevni pregled.

Avstrijski generalni štab je menda ravno tako »izboren« kot avstrijska diplomacija. Ko so se v Bukareštu določevale nove meje med balkanskimi državami, so se delegati posluževali avstrijskih generalštabnih kart, češ, one so nepristranske in najbolj zanesljive. Sedaj se je pa pokazalo, da so avstrijske generalštabne karte ravnotako zanesljive, kot poročilo — Albanske korespondence — in slavnega dopisnika Wagnerja od dunajske »Reichspost«. Na teh kartah je naznačeno, da leži vas Sukovo 6 kilometrov južno od Gjevgljelije in samo tako so se mogli srbski delegati premotiti, da so privolili v to, da se meja med Srbijo in Grško začne pri tej vasi. Sedaj pa, ko se je sestala srbsko-grška mešana komisija, da določi mejo v detaljih, in na licu mesta, se je izkazalo, da leži vas Sukovo komaj en kilometer izpod Gjevgljelije, tako, da Gjevgljelija ne bi imela nobenega ozadja, ako bi bila meja taka, kakor je bila določena v Bukareštu. To uvidevajo tudi grški člani mešane komisije in so o tem poročali v Atene ter predlagali, da se je meja spremeni v smislu srbskih zahtev.

Svab ne kapira. »Grazer Tagblatt« pravi, da bo prva posledica srbskih zmag ta, da postane v Srbiji demokracija še močnejša kot je bila do sedaj, posebno, ker je padlo mnogo oficirjev in inteligence, ki bi lahko pobijala demokracijo. Seveda, Svabu to ne ugađa, on tega ne kapira, njemu je simpatična vsega mogoča most militarizma in birokratizma in zato z nekim pomilovanjem gleda na Srbijo, kjer ima ljudstvo vse pravice in ga nihče ne zatira. Pravzaprav pa Srbi lahko gledajo pomilovalno na Svabe, ki ne dajo ljudstvu nobenih pravic, temveč gospodari in zapoveduje oficirski in uradniški kapa. Ljudstvo naj pa plačuje davke in molči. Sicer pa naj »Grazer Tagblatt« nikar ne misli, da bo demokracija na srbskem pridobila na moči in veljavi, zato, ker je v vojni padlo toliko oficirjev in inteligence! Številni oficirji se bo na Srbskem kmalu pomnožilo, ker je ustanovljeno čez dvajset novih polkov in zato bodo sedaj sprejemali v vojno akademijo v Belgradu več slušateljev in najbrže ustanovijo še eno vojno akademijo v Skoplju, ali Srbija nima oficirjev zato, da bi oni tlačili ljudstvo, temveč zato, da v mirnem času učijo ljudstvo vojskovanja, v vojni ga pa vodijo. Seveda, tega tudi ne bo kapiral Svab, ki je zaljubljen v militarizem in birokratizem, četudi vidi, da demokracija Srbija dosega sijajne uspehe, militaristična, aristokratska in birokratična Avstrija pa same — neuspehe.

Sposobnost za pomorstvo odreka »Grazer Tagblatt« Slovencem, katerih veliko število vendar živi ob morju in bodo gotovo bolj sposobni za pomorstvo kot Nemci iz — Tirolskega, ali pa iz kateresibodi avstrijske dežele, ker avstrijsko nemško ozemlje nikjer ne sega do morja. Tudi se je jezi graški list, da so na slovenskem parniku, ki vozi med Trstom in Orljanom, na prvem mestu slovenski, potem laški in še-le na tretjem mestu nemški napisi. Vendar ne bodo nemški napisi pred laškimi, ko so Lah vendar domače prebivalstvo v Trstu, med tem ko so Svabi samo doseljenci, ki jih največ vlada importira v Trst v razne c. kr. urade. Seveda, Svab bi hotel, da bi se bliščali tudi na slovenskem parniku na prvem mestu švabski, potem morda laški, kitajski in japonski in na zadnjem mestu še-le in še to prav majhni slovenski napisi. Svabu dalje ni prav, da se Nemci vozijo na slovenskem parniku in da zahajajo v slovenski Orljan v slovenski hotel. Reveži ubogi, kam bi pa hoteli hoditi na izlete iz Trsta, ko vendar ni nikjer nobene nemške vasi na Adriji? Morda bo pa prihajal od sedaj vsaj vsako nedeljo v Trst grof Zepelin in bo tržaške Svabčke vozil na svojem zrakoplovu na izlete v njihov Schwabenland.

Tudi goriško učiteljice, moško in žensko, je popolnoma slovensko, med tem ko je učni jezik pri večini predmetov na ljubljanskem učiteljskem — švabščina! In vendar ima slovenska ljudska stranka vso oblast v deželi in veliko večino v deželnem šolskem svetu! Kaj, ko bi nam »Slovence«, ki sicer rad besediči o narodnosti, razložil, odkod ta anomalija, da imajo goriški Slovenci, ki nimajo večine v deželnem zboru — četudi bi jo po pravici morali imeti — več pravic na šolskem polju kot Slovenci na Kranjskem, kjer ima slovenska ljudska stranka absolutno večino v deželnem zboru in veliko večino v deželnem šolskem svetu? Ponavljamo, kar smo rekli včeraj: da bo morala hoditi mladina s kranjskega kmalu študirat — v Gorico, s časom pa tudi v Trst, ako se bo hotela izobraževati v maternem jeziku.

»Iz koroškega vilajeta« (Aus dem Wilajet Kärnten). Pod tem naslovom je izšla knjiga, ki obsega 278 strani in jako pregledno karto. Stane samo 2 kroni. S to knjigo naj bi se svetu pojasnile krivice, ki se gode Slovincem na Koroškem. O teh krivicah se je že mnogo pisalo. (Prim. naš današnji drugi članek.) Knjigo je izdalo slov. pol. društvo za Slovence na Koroškem. Iz te knjige se vidi, da naslov »vilajet« za nekatere avstrijske pokrajine nikakor ni pretiravan. Svet bo strmel, ko bo vse to čital. Knjiga je spisana v nemščini, ker je namenjena širšim krogom in državi in izven države. Vsekakor bo pa tudi zanimala tudi vse nemščine zmožne Slovence, p. t. uredništvom slovenskih listov pa bo služila v zanesljivo informacijo, eventualno v uporabo. Knjižico svojim čitateljem priporočamo. Dobiva se pri »Kat. političnem in gospodarskem društvu za Slovence na Koroškem«. Celovec, Pavličeva ulica 7, ali v »Katol. Bukvarni« v Ljubljani. Cena v platno vezani knjigi 2 kroni, po pošti 2 kroni 10 vin. Ne smemo pa zabiti, da se vsakemu narodu gode krivice le zato, ker jih prenaša. Imamo zakone in po zakonu bi morali dobiti pravico. Žal, da bi se koroški politiki in poslanci S. L. S. morali potrkati spokorno na prsa in priznati: mea culpa. S klerikalizmom reševati narod — se pravi ubijati ga. Žal, da moramo to pribiti ob tej knjigi.

Mesto brzojavnih pozdravov — male darove! Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ima svojo letošnje veliko skupščino dne 6. septembra v Domžalah Na ta dan zbero se zastopniki podružnic in razni prijatelji družbe k posvetovanju v prid našega milega naroda. Mnogo jih je pa, ki se iz raznih ovir ne morejo udeležiti skupščine, a so vendar v duhu pri njej. Prosi se, da se brzojavnih pozdravov ne pošilja v Domžale, škoda za denar. Mesto teh naj pošlje vsak rajše družbi kak dar po položnici ali poštni nakaznici. Zdnja leta prihajali so taki denarni pozdravi že redko. Popravimo ta nedostatek letos.

Romantična Divaška vilenica (Cesarjeviča Rudolfa jama) bo v nedeljo dne 7. septembra ob vsakem vremenu čarobno razsvetljena v vsih njenih prostorih od 2. do 6. ure popoldne. — Mnogo jih je, ki niso še obiskali to jamo a sedaj se nudi vsakomu prilika poleteti v Divačo, da si ogleda raznovrstne divno bleščeče skupine kapnikov, ki jih krije ta naš podzemski dan. — Vstopnina za osebo znaša 1 krono. Jama je oddaljena 20 minut od postaje Divača.

Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Domžalah pozivlja ponovno vse one, ki reflektirajo na kosa ob priliki skupščine družbe sv. Cirila in Metoda v Domžalah dne 8. septembra 1913, da takoj naznani svoj cenjeni naslov, da se jim dopiše pravočasno potrebne znake.

Dom na Vršču pri Kranjski Gori vabi vse prijatelje slikovite Trente, da si jo povodom žeganja v Trenti dne 7. in 8. t. m. ogledajo vsaj iz viška. Dom bo ob tej priliki z vsem bogato preskrbljen. Vreme je sedaj v visoki Gorenjski in Goriški krasno.

Iz ljudskošolske službe. Abslov. učiteljski kandidat Henrik Zupančič je imenovan za prov. učitelja in voditelja na enorazrednici v Slapu, okraj Postojna; bivši prov. učitelj na ljudski šoli v Loškem potoku Ciril Vizjak je imenovan za prov. učitelja-voditelja na dvorazrednici v Vremah.

Ogenj. Pred nekaj dnevi je izbruhnil ogenj pri posestniku Josipu Primožiču iz Zasipa pri Zg. Gorjah in je vpepelil hišo in gospodarsko poslopje s krmo vred. Kako je ogenj nastal, še ni znano. Škoda znaša okrog 5000 K, ki pa je krita z zavarovalnico.

Smrtna nesreča. 60letna kajzarjeva žena Uršula Trlep iz Čužne vasi pri Trebelnem je dne 27. p. m. nakladala seno. Pri tem je bila tako neprevidna, da je padla z voza in si zlomila hrbtenico. Drudi dan nato je vsled zadoblene poškodbe umrla.

Poskušena tatvina. Koncem preteklega meseca se je spazil neznan tat ponoči skozi odprto okno v pisarno zdravstvenega zavoda Rikli na Bledu in se je lotil železne blagajne. Ker pa se mu vlom vsled pomanjkanja orodja ni posrečil se je tat zadovoljil z enim parom rumenih sandal v vrednosti 8 K na kar je pobegnil po isti poti, kakor je prišel v pisarno. Kakor se lahko sodi po stopinjah, je bil tat bos.

Raz drevo je padel te dni pri nabiranju drv 10letni Janez Stupica iz Kota. Pri tem si je zlomil levo roko.

Železniška nesreča na Angleškem. O včerajšnji nesreči pri Aisgihu se še poroča: Ko se je zgodila nesreča, je vladala egiptovska tema in povrh je močno deževalo. Neki sprevidniček prvega brzovlaka je opazil luč drugega in je pohitel, da zbrudi speče potnike. Par trenutkov nato je bila nesreča že gotova. Štirje va-

goni so se takoj vneli in več oseb je poginilo in plamenu. Odigrali so se strašni prizori. Do večera so potegnili štirinajst mrličev izpod razvalin, med njimi sedem žensk in več otrok. Zadnji sprevidniček prednjega vlaka se je nadčloveško trudil, da bi preprečil nesrečo. Ko se je njegov vlak ustavil, je pohitel po progi nazaj, ne-prenemaha vihteč svetilko. Polagal je pokalice na tir in storil, kar je le mogel, da bi zvalil pozornost strojevodje nase. Ali bilo je vse zaman. Nihče ga ni opazil. Vlak je zdrdral mimo njega in prihodnji trenotek se je zavrtal v prednji vlak. Katastrofa je bila gotova.

Velika avtomobilska nesreča. Dne 2. t. m. je na malem Sv. Bernardu ponesrečil avtomobil, na katerem so bili 4 Amerikanci, neka gospa Duer, njen sin, gospa Sith in vofer. Vsi štiri so hudo poškodovani, zlasti obe ženski. Avtomobil je padel 200 metrov globoko in je ves razbit.

Hiša se je razsula. Kakor se iz Londona poroča, se je dne 2. t. m. porušila v Dublinu velika hiša. Do jutra so potegnili sedem mrtvih in 12 težko ranjenih izpod razvalin. V razvalinah sesute hiše je nastal ogenj, ki je obteževal reševalna dela. Pod razvalinami je še 27 oseb.

Železniška nesreča v Ameriki. Blizu Wollingforda v Connecticutu sta dne 2. t. m. trčila dva prenapolnjena brzovlaka vase. Dva spalna vozova sta razbita, tretji je padel čez nasip. Nesrečo je baje povzročila gosta megla. Število mrtvih pri nesreči znaša osemnajst. Razum tega je šestdeset potnikov ranjenih, med njimi nekateri smrtno.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

* Tudi zaslužek ali: Maksim Gorki v dveh osebah. Pred nedavnim časom se je izprehajal po Parizu Maksim Gorki. Kar zagleda na zidu plakat, ki je za isti večer naznanjal njegovo predstavo: »Nočni azil.« Kaj ne, saj to ni nič čudnega, in tega bi niti pripovedovati ne bilo potreba. Toda ni tako. Na plakatu so bile besede, ki so za Gorkega pomenile pravo presenečenje, če tudi »špas«, tega se ne ve. Na plakatu je namreč stalo pisano, da bo v gledališču nastopil avtor igre sam, tedaj Maksim Gorki. Ni vrag, da bi Gorki, ki je to-le čital, ne bil ostrmel: Maksim Gorki bo nastopil v gledališču, tako je pisano, Maksim Gorki to čita in niti pojma nima o tem, da nastopi, niti mu morda ni znano gledališče, kjer bo nastopil brez svoje vednosti in volje. Kako rešiti uganiko, kaj za tem tiči? Ni premišljal dolgo — kupil je zvečer vstopnico in šel v gledališče, da se prepriča, kako bo nastopil in se klanjal na odru gledalcem. Sedi in gleda. Igralo se je izvrstno in na konci poslednjega akta nastopi tudi Maksim Gorki, ki je sedaj še vedno sedel med gledalci in gledal in se čudil Maksimu, ki se je priklanjal na odru — v silno dobro izdelani maski Gorkega. Občinstvo je ploskalo in »Gorki« na odru se je uljudno zahvaljeval, da je tako navdušeno sprejel njegovo igro. Ko je bilo vsega konec — je šel pravi Gorki za kulise in je prošil za razgovor z drugim »Gorkim«. Sedaj je pa začel drugi Gorki prositi, da bi se mu prizaneslo in odpustilo...

Bil je angažiran, da bi predstavljaval avtorja in v resnici predstavljala danes Gorkega, jutri Shiwa, drugič Sudermana. Je oče rodnine in ta umetnost je njegov edini vir dohodkov. — Neki list pristavlja, da se ne ve, če sta se Gorka prijateljsko razšla. Mislimo da, ker Gorki ve, kaj je beda in ni zmožen odjesti komu kruha.

* Baronesa, ki se je poročila z mizarjem. V Kapošvaru se je sklenil te dni zanimiv zakon. Baronesa Elizabeta Brownova iz Budimpešte se je omožila z mizarjskim pomočnikom Legenyejem. Nevestin oče, baron Brown je bil oskrbnik kraljevih posestev. Njegova soproga ni hotela nevesti dovoliti, da vzame samo delavca. Duhovita deklarka pa si je znala kmalu pomagati. Mizar je pobegnil z njo v Reko in ko so lu tam prišli, sta pobegnila znova. Sedaj so stariši s celo zadevo nekako bolj zadovoljni in baronesa ima svojega možička — mizarja.

* Zadnje stene panamskega prekopa. V kratkem bo dovršeno eno največjih del moderne tehnike. Panamski prekop bo gotov. Te dni potirajo že zadnje odre, ki so jih rabili pri stavbi. Pomen tega prekopa bo tako velik, da so tik pred otvoritvijo zaradi njega nastale nevarne razmere — v Ameriki.

* Na dnu pri Port Arturu. Tajnik japonskega konzulata v Charbini Sučino se je izrazil napram nekemu Rusu, da iščejo Japonci v morju pri Port Arturu, kjer se je potopila vojna ruska ladja »Petrovavlovsk« za časa poslednje vojne med Rusi in Japonci, ne samo rusko blagajnico, v kateri je baje milijon rubljev, ampak tudi slike umetnika Vereščagina. Tedaj je bil na križarici

Spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda.

„Petropavlovsk“ admiral Makarov, slavní ruskí slíkar Vereščagin in 576 mož. Pri izpadu dne 13. aprila 1904 je zadela ladja ob mino in se je potopila z moštvo v vred.

* **Umetnost v Ameriki.** Največji del umetniških tvorb, ki jih porabi Amerika, se dovaja iz Evrope. Slike, sohe itd. se neprestano dovajajo starij jankajem iz starega sveta. Ker se plača od teh predmetov v Ameriki davek, se lahko izračuna, koliko plača Amerika za evropsko umetnost. V letu 1912, je dosegla cena umetniških del, ki so prišla iz Evrope, višino 304 milijone kron. Največ umetniških del pride v Ameriko iz Francoskega. Skoro več nego tretjina. To umetniško uvažanje pa se stopnjuje od leta do leta.

Slika. Sedanji papež je najboljši dobrosrčen človek na svetu. Nikomur ne zna ničesar odreči. Komaj se je njegovo telesno stanje nekoliko zboljšalo, že je tu cela vrsta slikarjev s prošnjo, da bi ga smeli slikati. Papež seveda tem prošnjam vedno ugodí. Medtem, ko čita, podpisuje in govori s kardinali, ga lahko slikarji ovokovečujejo. Eden izmed teh slikarjev ga je oni dan »ovokovečel« strašno čudno. Papež ni bil nikomur podoben. To ni bila slika, to je bila packarija. In vendar je oni slikar s pomočjo nekega znanega kardinala naprosil papeža, naj mu napiše pod sliko kak verz iz sv. pisma. Papež se je nekaj časa obotavljal, nato pa je vzel pero in je napisal: Iz evangelija sv. Matevža: »Kaj se bojite! Jaz sem!« Sledil je nato njegov podpis.

* **Denarna kazen za samomorilce.** V mestecu Romille v Bretaniji na Francoskem imajo lep ribnik. Okrog in okrog so zasajene vrbe in liče. Globoki tolmun pa je bil zavarovan s topoli. Romantičen mir, ki je plaval nad ribnikom in oddaljenost ribnika od človeških bivaljš stv vabila k sebi leta in leta kandidate in kandidatice samomora, ki se jim je svet prignusil ali ki so bili nesrečno zaljubljeni oziroma zaljubljene. Ti, oziroma te so prišle dvajset milj daleč, da bi s skokom v ribnik končali svojo nesrečno življensko pot. Ker so v poslednjem času v razmeroma kratki dobi skočili v ribnik trije obupanci, in utonili v njega hladni vodi, je občinski svet mesteca Romille sklenil, pri svoji seji, da se prepovedo tam samomorilce: nekega jutra nato so opazili sprehajalca ribnika napis: »Prepovedano je skakati v samomorilnem namenu v ta ribnik! Kdor se bo protivil temu ukazu, bo kaznovan z denarno globo!« — Ta prepoved je imela čudovit učinek, zakaj od onega časa se ni izvršil v ribniku niti eden slučaj samomora.

Ljubljana.

— Vsa mestna poslopja bodo okrašena v soboto in nedeljo z zastavami na čast naprednemu slovenskemu učiteljstvu in slovenskim gostom, ki se udeležijo slavnostnega zborovanja učiteljstva v proslavo 25 letnice združenja jugoslovanskega učiteljstva v skupno zvezo.

— **Tiskarski škrat** nam je večeraj ponagajal in moramo popraviti in pojasniti, da se vrši slavnostno zborovanje učiteljstva v nedeljo dopoldne ob pol desetih v veliki dvorani »Narodnega doma«.

— **Veliko kunštnih besed** se je izpregovorilo na katoliškem shodu — recimo: Brejc je podal novo sociološko razlago o postanku jezikov; dr. Šusteršič je podal analizo kranjskega srca, ki je prekipevalo v pesmi; Marija, k tebi uboge reve itd.; tudi sodnik dr. Lavrenčič Matija je govoril; dr. Zajc tudi in sicer o — delavskem vprašanju; in še več drugih je govorilo — ampak težko je ziti kdor tako brihtno in globokoumno besedo, kot dr. Srebrnič. Kaj pa je povedal? O nič drugega kot to, da je slovenski tisk, ki razkriva laži in hlaščino duhovščine v oljnicah in interesni sferi židovskega kapitalizma. (Ali morda onega, ki je imel tako radodarni roko za prireditelje evharističnega kongresa na Dunaju?) in da židovski kapitalizem to časopisje direktno ali indirektno po svojih hlapcih dirigira. Torej: slovensko napredno časopisje dobiva podporo od židovskega kapitala. In slovenski napredni žurnalisti so hlapci židov. Te besede katoliškega govornika pa niso samo kunštni, temveč tudi tako nesramne, da jim kličemo: pfuj.

— **Pomagaj mi** — kliče slovensko ljudstvo na Koroškem... povsod ob mejah, v svojih stiskah pred narodnimi nasprotniki. Tako je bilo konstatirano na katoliškem shodu v Ljubljani. In veste, kaj delajo klerikalci v svrhu pomoči? Terseglavi hodijo koroškim Slovincem predavati o pomenu sv. Rešnjega Telesa. Pa naj še kdo reče, da ni to izvrstno sredstvo.

— **Vatikanskemu vjetniku** Piju je v Vatikanu bolj drugčas, kot je bilo kakšnemu drugemu vabežu.

vjetniku. Da ga razvedre, pojdejo katoliška športna društva prirejat v Vatikan več vaj, kakor poroča »Slovenec«. Torej se mislijo »Čuki« tudi v Vatikanu naseliti.

— **Vsled predčerašnje** novice o 10 K in 23 K, ki sta jih plačali dve stranki je dr. Pegan hud; ravno tako neka branjevka.

— **Sokolski zlet na Vrhniki** obeta biti jako dobro obiskan. Niti v telovadnem oziru, niti po udeležbi Sokolstva ali drugega cenjenega občinstva ne bo zaostal za tako dobro obiskanim sokolskim zletom, ki je bil v Novem mestu.

— **V nedeljo na Vrhniki!** Poseben vlak na Vrhniko bo vozil iz Ljubljane ob 9.10 zjutraj in z Vrhnike ob 10. uri zvečer. Pa tudi drugi redni vlaki so jako pripravi in imajo najlepšo zvezo proti Ljubljani in proti Trstu. Posebni vlak pa omogoča tudi Dolenjskem zvezo.

— **Sprejem v prvi gimnazijski razred.** Na drugi državni gimnaziji v Ljubljani (Poljanska cesta) bode vpisovanje za prvi razred šolskega leta 1913/14 v torek, dne 16. septembra dopoldne ob 8. do 12. ure v ravnotelevi pisarni. Učenci naj pridejo v spremstvu staršev in naj prinese s seboj krstni list in obiskovalno izpovedalno zadnje ljudske šole. Sprejemni izpiti bodo v sredo, dne 17. septembra, in sicer pisarni zjutraj ob osmih, ustni popoldne ob treh.

— **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** je imela meseca avgusta 1913 sledeči promet i. s. i. Prejemki. a) Redni prejemki. 1. Prispevki iz nabiralnikov 524 K 13 v. 2. Prispevki podružnic i. s. i. Kranjska 1916 K 37 v. Štajerska 2369 K 56 v. Koroška 10 K. Primorska 1785 K 05 v. N. Avstrijska — K — v. skupaj 6080 K 98 v. 3. Razni prispevki 3341 K 80 v. skupaj 9946 K 91 v. b) Izredni prispevki. 4. Prispevki za obrambni sklad K 1489 60 v. skupaj 11.436 K 51 v. II. Izdatki. a) redni izdatki. 1. Plače, remun. učit. osebju, razni računi itd. 17.043 K 89 v. b) Izredni izdatki. 2. Naložitev na glavnico, oziroma obrambni sklad 1489 K 60 v. skupaj 18.533 K 49 v. torej primanjkljaja 7096 K 98 v. — **Opomba.** Pri obrambnem skladu naloženi zneski in zapadle obresti so nedotakljiva glavni- ca toliko časa, dokler ne dosežejo vplačani zneski 200.000 K.

— **Podružnica v Tomaju** je poslala družbi sv. Cirila in Metoda 12 K 71 v. Tamošnje pevsko in bralno društvo »Tomaj« je ob izletu v Štorje nabralo na dražbi ene smodke v gostilni g. učitelja Bekarja vsoto 12 K 71 v. tolikemu uspehu te dražbe pripomogla je posebno znana rodoljubka ga. Cromova iz Trsta.

— **Kolesarska dirka, ki jo priredi dne 14. septembra** društvo klub slovenskih kolesarjev »Ilirija« je od deželne vlade dovoljena. Vabijo se vsi člani kakor tudi interesenti, da se udeležijo sestanka v danes 4. t. g. v restavraciji Narodnega doma v svrhu natančnih informacij. Sestanek se vrši ob 9. uri zvečer.

— **Jesenska nogometna sezona.** Dočim so po drugih mestih otvorili jesensko nogometno sezono pretečeno nedeljo, se oficijelno otvori v Ljubljani na praznik dne 8. t. m. in sicer s tekmo med »Croatia« iz Zagreba in rezervno ljubljanske »Ilirije«. »Croatia« nastopi v ponedeljek prvokrat v Ljubljani. To moštvo je najbrže enako močno kot rezervna ljubljanske »Ilirije« v sedanjih njeni sestavi. Zato bo ta tekma gotovo zanimiva do konca. V tej jesenski sezoni namerava »Ilirija« prirediti v Ljubljani še več drugih jako zanimivih tekem in se tozadevno že pogaja z različnimi hrvatskimi, graškimi in celovškimi klubi. Obeta se nam torej prav živahna jesenska nogometna sezona.

— **Vrtna veselica** pevskega društva »Slavec« se vrši v ponedeljek (praznik) 8. t. m. na vrtu restavracije »Novi svet«. Marija Terezija cesta, s petjem, plesom, kegljanjem na dobitke in drugimi zabavami. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina prosta. V slučaju neugodnega vremena se vrši veselica dne 14. septembra.

— **Nesreča pri slamoreznem stroju.** 2letni posestnikov sin Ivan Žitnik iz Karolinske zemlje si je te dni poškodoval na slamoreznem stroju desno roko.

— **Levo nogo si je nasadil na ograjo** 11letni kleparjev sin Ludovik Volmut, ki je padel pri nabiranju čespej z drevesa. Prepeljati so ga morali v deželno bolnico.

— **Košček železa je padel v desno oko** te dni med delom 30letnemu žagarskemu delavcu Jakobu Bergantu. Moral je iskati zdravniške pomoči v bolnici.

— **Umrli so v Ljubljani:** Marija Urbanc, hiralka, 32 let. — Marija Novak, posestnikova hči, 3 leta. — Lovrenc Jakovec, tovarniški delavec, 50 let.

— **»Zaročenca«** (Promessi sposi). Krasen velezanimiv film po romanu Aleksandra Manzonijsa se pri-

štev med prve umotvore na polju kinematografije. Krasná velineja oprema, slikovite noše ter fino sestavljena uprizoritev, dosegla je odobravanje vsakega umetnika strokovnjaka, ki je imel priliko videti ta umotvor. Pretresujoči so prizori divjanja kuge v Milanu. Čutimo in slišimo grozopolno vpitje in smrtni boj nesrečnih žrtev te grozne bolezni, vidimo kako duhovniki prinašajo zadnjo tolažbo nesrečnemu, in kako jim zdravniki neustrašeno lajšajo bol; dalje vso revščino, nadlogo, lakoto, smrt in grozopolno delo grobokopov. Dejanje se vrši po romanu v slikovitih pokrajinah od Lago di Como, Monzi in Milanu. Izrajo najboljše italijanski umetniki. Ta slika se predvaja v »Kino-Idealu« od sobote 6. do torka 9. Dostopna tudi šolski mladini. Cene razven II. prostora za 10 vin. zvišane. Predstave ob 3. 5. 7. 9. V nedeljo in ponedeljek tudi ob pol 11. dopoldne. — Danes specialni večer: 1. Lov na kače. (Naravni posnetek.) 2. Model. (Amerikanska drama.) 3. Pomlad prihaja. (Amerikanska humoreska.) 4. Kje je Bussy? (Nordiska veseligr.) 5. Pod različnim podnebnjem. (Amerikanska lahalska drama.) 6. Morska podgana ali »Ples na vrvi čez morje«. (Drama v 3. delanji. Danski umetniški film.) — Samo od 7. zvečer. 7. Moj služabnik je prebrisan. (Italijanska veseligr.)

Trst.

V pojasnilo. Da ne bo nesporazumljenja, naj konstatiramo, da **one brezaktaknosti proti »Zvezi jugoslovanskih železničarjev«, o kateri je poročal »Dan«, ni zakrivila »Edinost«** kot taka, temveč neki posameznik, ki je sploh vse homatije, ki so v zadnjem času nastale, povzročil, za kar bo tudi posledice nosil. Nedeljsko poročilo obsoja vse vprek, ne samo delavci, temveč tudi merodajni gospodje pri političnem društvu, ki so prizadeji organizaciji in prizadeji osebi zagotovili popolnega zadoščenja. »Edinost« je tudi naknadno prinesla poročilo o govoru tov. Mraka, ki je govoril v imenu Z. J. Ž. Toliko naši javnosti v pojasnilo.

Slovenska trgovska šola (s pravico javnosti) v Trstu, IV. šolsko leto. Šola obstoji iz 2 trgovskih letnikov in enega pripravljalnega. V I letnik se sprejemajo učenci, ki so najmanj 14 let stari in ki so absolvirali meščansko ali srednjo ali 8razredno ljudsko šolo ali pripravljalni tečaj kake druge trgovske šole. Kdor nima te šolske predizobrazbe, dela izpit čez sledeče predmete: slov. jezik, računstvo in geometrijo, zemljepis, prirodopis in fiziko. V II. letnik stopijo lahko učenci, ki so absolvirali I. letnik na kak drugi trgovski šoli. V pripravljalni letnik se sprejemajo učenci, ki so dovršili 13. leto in absolvirali vsaj I. razred kake meščanske šole. Vpisnina (za nove učence) K 5, prispevek za učila (za vse učence) K 4. Šolnina za trgovske letnike K 200, plačljivih v mesečnih obrokih à K 20, za priprav. letnik K 80. Šolnine se revni učenci lahko deloma ali povsem oproste. Ako se oglasi vsaj 20 deklic, se otvori I. letnik **dekliške trgovske šole** za učenke, ki so dovršile meščansko ali kako tei sorodno šolo; ako se tega števil ne doseže, se uvrščajo deklice v deški razred. Šolnina K 200. Vpisovanje se vrši 16. in 17. septembra od 9. do 12. in 3. do 6. ure v novih modernih prostorih, ul. Stadion 21 I. Za zunanje učence preskrbuje ravnateljstvo glede primernih stanovanj. Nadaljnje informacije se dobe pri g. J. Ulčakarju, ravnatelju. Trž. pos. in hranilnica, Trst, Ravnateljstvo.

Blamaža tržaške kamore. V pričetku naj povemo, da se je italijanska kamora zelo zanimala za shod, ki se je vršil v ponedeljek v »Nar. domu«. Kakor hitro je bilo objavljeno v slovenskih listih, da se bo vršil ta shod, na katerem hočejo tudi Slovinci izpregovoriti ter zavzeti svoje stališče napram namestništvu odlokom, so začeli hujskati Italijanski listi ter zmirlati Slovence, kakor znaajo pač le oni. V tem hujskanju sta se posebno odlikovala »Piccolo« in »La Vita«. Ta shod jim je bil trn v peti. Kamora je bila prepričana, da pridejo na tem shodu na dan vse krivice, ki se godijo Slovincem v Trstu vsled protežiranja tisočev priseljenec iz Italije, ki izpodjedajo domačemu kruh. Italijani dobro vedo, da so Slovinci najbolj prizadeti, zato so že vnaprej pričakovali, da jih bo sklican shod v »Nar. domu« razkrinkal in jim postavil krepko zavoro pri njihovem krivičnem in nepostavnem postopanju. — Da bi vsaj deloma pokrili in zadušili ta sklican slovenski shod, so zabobnali v svojih glasilih, da prireditelj tudi oni javen shod v gledališču »Fenice«. Sklicevateh shoda pa je bilo eno najbolj zagrizenih italijanskih kamoraških društev, namreč društvo »Patria«. Ta shod je bil sklican na torek, torej

en dan po shodu v »Nar. domu«. — Prišel je ponedeljek v »Nar. domu« je bila dvorana natlačena, shod impozanten in manifestacija po dokončanem shodu sijajna. O tem se je že poročalo v listih. Tako impozantnega shoda ni pričakovala italijanska kamora. Kamoraškim glasilom je kar zaprlo sapo. Italijanski listi (ki opišejo drugače vsako dlako) so postali silno redkobesedni o tem shodu. Le »Corriere Adriatico« je povdal resnico. »Piccolo« je stisnil rep med noge in je napisal o vsej slovenski manifestaciji kakih 50 vrst, in še to so bile same laži in zmerjanje. Bog ne da, da bi zvedeli v Italiji resnico. No, klavrna je morala biti v ponedeljek laška kamora, a kaj zato. Ša je naslednji dan torek, in tu bo imela priliko ona, da povzdigne svoj glas na javnem shodu v gledališču »Fenice«. (Za ta shod so tako bobnali, kakor klerikalci za katoliški shod.) Prišel je torek. Ob doloženi uri (8. zvečer) so se pomikale gručice proti gledališču. In te gručice so bile po večini gručice Slovencev. Hoteli so tudi oni na shod, da čujejo na lastna ušesa, kako se bo tam govorilo proti odlokom, ki so izdani popolnoma postavno. Govoriti proti postavno izdanim odlokom ni lahka reč, zato je Slovence zanimalo. Toda vraga! V dvorano ni smel stopiti nihče brez povabila. Ustrašili so se nasprotnikov ter si niso upali držati javnega shoda. — Tisti, ki niso smeli v dvorano, so čakali zunan na trgu. — V dvorani se je nabralo kakih 100 golobradih mladčev (mazinijancev). Predsednik je otvoril shod ter je vprašal, kdo želi besedo. (Določena poročevalca za ta shod torej ni bilo.) Med temi mladčiči se je vzdignil drž. posl. Casser, ital. liberalec, ter prošil za besedo. (Da reši te ljudi iz zadrege.) Casser je začel napadati vlado, namestništvo in — dr. Wilfana. Očitaj jim je brezsrčnost. — Nato je dobil korajžo neki dr. Matosel (čuden Italijan!) in je začel govoriti v imenu mladine (!); povedal je, da se mora tudi mladina zavzeti za svoje brate. Na koncu se par fraz... — Nato pa se je oglašil še nekdo, namreč neki Hönliz, Nemec. (Koliko so mu dali?) Ta nemška reva je povedal, da je prepričan, da kakor so šli Nemci na roko Italijanom pri zadnjih deželnozborskih volitvah, jim poldejo tudi sedaj. (Jo! jo!) In potem je bil konec.

Golobradi zborovalci so šli na ulico. Vseh skupaj je bilo kakih 150. Nekal jih je namreč prišlo v dvorano med shodom.) Teh 150 junakov je začelo peti neko laško pesem. A niso je še izpeli, že so jih prekičali pred gledališčem zbrani Slovinci in tržaški Italijani (!), ki so čakali nanje. Povdarjamo, da je bilo nasprotnikov teh zagrizenih kamorašev gotovo kakih 20krat več. Slovinci in tržaški Italijani, ki so bili v tako večji množini, so tem izživcem zaprli pot, nato pa jih je še policija razgnala na vse vetrove. Dosti opravka ni imela, ker ni imela s kom. Večina pa je še dolgo klicala: Trieste ai Triestini, Trst Tržačanom! Zagovornikov regnikov pa ni bilo nikjer. — Tako se je torej resnično dokončalo. Kamora se je s tem shodom zopet enkrat pošteno blamirala. Jasno se je pokazalo, da je pri Italijanih le par kričavev (kakor so očitali Slovincem); velikanska večina tržaških Italijanov pa stoji na ravno istem stališču, kakor Slovinci, namreč: Trieste ai Triestini, Trst Tržačanom! Pa tudi vlada se je lahko prepričala na lastne oči, da je na italijanski strani le kopica komedijantov, ki nasprotuje namestništvu odlokom zgolj iz svoje nezrelosti. Videla je lahko na lastne oči impozantno slovensko manifestacijo. Naj primerja! — P. s. Današnji (sreda) »Piccolo« je napisal o tem polomljenem kamoraškem »shodu« skoro pet kolon. (Njegovim čitateljem želimo dober tek.) Od teze zaradi te polomije je tako napadal vlado, da je bil zaplenjen na sedmih (!) mestih. — To je dobil »na vrh«.

Samomor v gostilni. Zvečer okoli devetih je prišel v gostilno v ulici del Ponte št. 16 mladenič. Po obleki bi menili, da je težak; človek bi mu prisodil okoli 25 let. Mladenič je sedel k mizi in si je naročil pol litra pive. — Čez kakih dvajset minut je opazila neka družba, ki je sedela blizu one od mladeniča zasedene mize, da mu je slabo. Nekateri so stopili do njega, da bi mu pomagali. Od kod prihaja slabost? Močan duh fenikalne kisline je razrešil vsa uganjanja. Mladenič je izpil strup in zvičal se je v neizmernih bolečinah. Poslali so takoj po zdravnika. Pa ni mogel ničesar opraviti. Dal je pripeljati nesrečnega v bolnišnico, kjer je kmalu umrl. Ime samomorilca se ni moglo še izvedeti. Tudi vzrok samomora je še neznan.

Posledica napornega dela? Okoli desete ure zvečer je slišal finančni uradnik v prosti luki petje. Radoveden je bil, kdo prepeva v tako pozni uri. Šel je proti onemu mestu od kjer

je prihajal glas. Ko je prišel v precejšnjo bližino, je videl tam med tovari neko belo stvar, ki se je neprestano vrtela. Kaj mora to biti? Postajal je čimdalje radovednejši. Poklical je enega tovariša in z njim se je bližal oni beli točki. Prišla sta do nje. Bil je nag človek, ki je plesal in pel. — Takoj sta vedela, da imata pred sabo znorelega človeka, zato-rej sta ga zvalila v nek magacin. Med tem časom pa so telefonirali po revesa. — Dognalo se je, da je nesrečnež neki Karol C. težak, ki je bil že večkrat v norišnici. — Dobro bi bilo, da bi se dobilo za takšne ljudi kake lažje službe. V hudi vročini prenašati velika bremena, menda ne deluje prav dobro na živce. Upamo, da se bo to upoštevalo.

Prijatelj njeja, pa še večji prijatelj njegovega denarja. Silvij Bandel je krokal s svojimi prijatelji iz kavarne v kavarno. Ob 7. uri zjutraj je bil Bandel takoj izdelan in izkrokan, da je kar zaspal. Ko se je zbudil in se je malo iztreznil je spoznal v svojo veliko bridkost, da mu je izginila denarnica s poslednjim denarjem (7 kron). Takoj je sumil, da so ga okradli njegovi prijatelji; dal jih je aretirati. Imenujejo se: Marj Mitri, Josip Comelli, Viktor Preselj in Cezar Erzetič.

Iz Nabrežine. Dne 7. septembra 1913 se vrši v tukajšnji občini cvetlični dan v prid slovenskemu dijaštvu. Prosi se blagohotne naklonjenosti!

Požar. V ponedeljek zvečer je nastal ogenj v ulici Industria št. 3. Po neprevidnosti gospodnje, kateri se je razbila petrolejka v bližini postelje. Začela je goreti postelja in drugo. Stanovalci iste hiše so ogenj pogasili, še predno so prišli ognjegašci na kraj nesreče. — Danes zjutraj okoli 7. ure se je zopet užgalo, in sicer v istem stanovanju. K sreči so opazili ogenj mimoidoči delavci. Opozorili so hišnika in so hiteli gasiti. Ogenj je izbruhnil v petem nadstropju v istem stanovanju kakor pred dvema dnevmi. Vrata so bila zaprta, nakar so jih vlomili. Naval dima pa ni dopuščal pristopa in le z veliko težavo se jim je posrečilo priti v notranje prostore. Vkljub napor-nemu delu so zamogli v teku pol ure ogenj pogasiti. Vzrok je neznan. Od-sotnost gospodnje je povzročila sum. Gospodinja, neka Glavič, osumljena požiga, je bila aretirana.

Igra usode ali ponesrečen poskus.

(Roman iz ljubljanskega predmestja.)

Tudi Slomškarji so se udeležili klerikalne procesije in so tako javno pokazali svojo vero. Kdor ima malo vere, lo mora javno kazati, ker bi je sicer ne imel prav nič. Eden teh požbožnih koritarjev, ki je še precej mlad in obeta mnogo za bodočnost — je doživel te dni čuden roman.

»Njena okenca so odprta...«

V sladkih spominih na katoliški shod in v še slajših upih na 50% doklade je stopal junak te povesti po poljanskem predmestju. Spremljal je dve gospodični. Na svojem potu so prišli mimo neke gostilne — in Slomškar se je po stari dobri navadi ozrl vanjo. Poleg gostilne pa je videl v pritičju odprto okno in v sobi žensko postavno. Tisoč sladkih upov in nad se je vzbudilo v njegovem srcu. Spremlil je gospodični domov in se je vrnil.

V tuji postelji.

Ko je prišel do odprtega okna je videl, da je soba prazna — in je splezal skozi okno v sobo. Zdelo se mu je namreč, da je bila ona ženska postavna njegova znanica in jo je hotel počakati Ker pa ni posebno prijetno dolgo stati in čakati, si je zapel tisto pesem: le dol' se vsedi, kaj boš stal' — in se je zavalil v posteljo... Toda nje ni bilo od nikoder. Zato je splezal skozi okno ven in je šel v gostilno.

Britko razočaranje.

V gostilni si je naročil vina in je kmalu spoznal, da je ona poročena. Toda to ga ni motilo. Ako sme Orazem grešiti proti deveti božji zapovedi, si je mislil — zakaj bi ne smel Slomškar. Morebiti me celo nagrade za tako krščansko čednost. Začel jo je spominjati, da sta se že videla in da je že takrat njegovo srce gorelo zanjo. Ona pa se je mičesar takoga ni mogla spomniti.

Zasačen lov.

Kljub temu ni obupal. Odsel je na dvorišče in se je zopet splazil v sobo... Res, kmalu so se slišale stopinje. Ona je prihajala. Vstopila je v sobo, ko je v nji zapazila tujega človeka, ga je — oklofutala... Po-brisal jo je ven in za njim so letele psovke.

Izginil je v temno noč.

Kaj pripovedujejo bolgarski vjetniki.

Dopisnik petrogradskega lista »Svet« je obiskal v belgrajski trdnjavi bolgarske vjetnike. Eni so ležali na travi, obrnjeni z obrazom proti solncu, ki je pripekalo kot v tropskih krajih. Drugi so kvartali, kar je posebno priljubljena stvar pri vjetnikih, a tretji so tiho eden drugemu pripovedovali, kaj jim pišejo od doma, ker našel se je način, da so vjetniki mogli dopisovati s svojimi rodbinami, samo strogi cenzuristi so bila podvržena vsa pisma in tudi romala so dolgo, ker so bile med Srbijo in Bolgarsko pretrgane pač vse zveze in so morala pisma potovati po velikih ovinkih. Ruski častnikar je prisedel k nim, ki so kvartali in začel je z njimi govoriti bolgarsko. Ko jim je rekel, da je dopisnik ruskega lista, so se zapazila na nekaterih obrazih znamenja nemira, ali končno so vendar začeli govoriti:

Dopisnik je govoril s celo skupino vjetnikov, ali vse te razgovore priobčuje v celoti, kakor bi bil govoril z enim človekom. Nazori bolgarskih vjetnikov v belgrajski trdnjavi so zelo zanimivi in ruski častnikar jih priobčuje tako - le:

— Rusija nam je storila več slabega kot dobrega. Zakaj nas je priganjala v zvezo s Srbijo, ko ni dala tej zvezi trdnjše podlage kot to, da si bosta Srbija in Bolgarska po končani vojni razdelila pridobljeno ozemlje? Drugačnja bi bila stvar, ko bi slonela zveza na vzajemnosti bratskih interesov. Posebni računi vodilo vedno do sporov, v najboljšem slučaju pa do mržnje. Mi, ljudstvo, zvaljemo vso krivdo na one, ki so na vladi. Zakaj so nas dovedli do tega, da pretrgamo zvezo s Srbijo? Mi, vojaki, mi smo bolgarski narod, mi imamo naše politične pravice in ko se vrnemo na naša domovja, bomo zahtevali od njih, ki vodijo državo, natančne račune! Zakaj niso pravočasno odstranili nesporazumljenja s Srbijo?

— S tem so naši državniki zakrivilili ne samo naše ogromne poraze, temveč tudi velik del Macedonije, ki nam ga Srbi niso odrekli; zakrivilili so izgubo dosti velikega ozemlja, ki smo ga morali odstopiti Rumuniji, ki bi ga sicer branili z našo krvjo; zakrivilili so izgubo Drinopolja, izgubo bojne slave nepremagljivih zmagovalcev; zakrivilili so našo nesrečno sramoto, da moramo gledati, kako gospodari na našem ozemlju naš vekovni sovražnik, ki ga ne moremo pregnati.

— Nasproti Srbom ne čutimo nobenega sovraštva. Priznavamo, da so junaki in zmagovalci, ali vedno bomo sovražili Grke in Rumune. Prišel bo čas, ko se zacelijo naše rane in mogoče le, da bomo potem skupno s Srbi nabili Rumune in operetne junake Grke.

— Ali čemu mešate v to svojo nesrečo Rusijo, ki je vedno bolj skrbela za Bolgare kot za vse druge Slované skupaj? Rusiji morate biti hvaležni za svojo osloboditev, za svojo državno samostalnost.

— Tega ne talimo. Ali Rusija bi bila morala spregovoriti odločno besedo in veruete, da ne bi prišlo do bolgarsko - ruske vojne.

— A carjev brzojav. Mislim, da je bilo v njem dosti jasno povedano, da pade kazen na onega, ki volno začne. In vendar je Bolgarska Srbijo napadla!

— Eh! ni bilo treba sveta, temveč direktne zapovedi: Ne smeš začeti vojne! — in tako bi bilo! Šli

bi v Petrograd k razsodišču in vse bi se dobro izteklo.

— Ali Bolgarska je samostalna država in si ne da zapovedovati.

— Drugi nam ne sme zapovedovati, ali ruski car sme. Rusija je mati Slovanstva, ali sedaj se je pokazala kot mačeha. V Bukareštu je Rusija silno skrbela za udobnost Evrope, a Grčiji je dovolila, da pljuje na usodo naše nesrečne domovine. To nas globoko žali in težko bomo to odpustili ruski diplomaciji. Mi se končno bi pomirili s tem, kar je dobila Srbija, a mi smo zahtevali za nas, ker Srbija in Bolgarska lahko postaneta eno in potem bo vse skupno; ali nikdar ne bomo odpustili ruski diplomaciji, da nas ni podpirala niti nasproti Grčiji, ki je vživljala protekcijo nemškega cesarja in Rusija dela tako, kakor bi želela z uslugami, storjenimi Nemčiji, tudi zaslužiti protekcijo Viljema II.

Tako so govorili izobraženi bolgarski vjetniki, manj izobraženi, ki so tudi posegali v razgovor, so bili pa tudi tega mnenja.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

CESAR SE VRNE.

Isti, 4. septembra. Cesar se vrne 8. septembra na Dunaj.

DRUG ZA DRUGIM.

Bukarešt, 4. septembra. Listi poročajo, da so v rumunski vladi nastale difference, tako, da bo Majorescu sredi oktobra demisioniral. Njegov naslednik bo Brătianu.

VENIZELOS NA POČITNICAH.

Atene, 4. septembra. Venizelos pojde tudi na počitnice in sicer na Kreta.

ZAHEVE IN PREDLOGI TURŠKE VLADE.

Pariz, 4. septembra. (Odkar so se velesile izkazale napram Turčiji tako malomnočne, se je ta začela igrati »na močno«. Tudi energična hoče postati.) Tako poroča »Temps«: Turška vlada hoče na energičen način zahtevati, da ostane v njeni posesti cela vzhodna Tracija z Drinopoljem in Lozengradom, ker obe dve mesti ste za obrambo Carigrada neobhodno potrebni. Predlog turške vlade bo: Meja ima iti severno od Drinopolja in Lozengrada vzporedno s staro bolgarsko - turško mejo, potem od Svilena v ravni črti do Dedegača, ob toku Marice do Egejskega morja.

BERCHTOLD IN SAN GIULIANO.

Dunaj, 4. septembra. »W. Allg. Ztg.« pravi, da vidi o sestanku obeh ministrov še tekom tega meseca, niso točne. Snideta se, ampak pozneje.

KOLERA SE ŠE VEDNO POJAVLJA.

Sarajevo, 4. septembra. V Bosni se še vedno pojavljajo novi slučajji kolere, ki zahteva poleg tega tudi žrtev.

UPRAVA NOVIH SRBSKIH KRAJEV.

Belgrad, 4. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Vprašanje uprave novih krajev ostane do sestanka narodne skupščine in suspenso. Ker vrhovnega poveljstva, ki je do sedaj vodilo upravo, ni več, se za sedaj vsi uradi in druge javne

institute v novih krajih podredijo naravnost dotičnim resortnim ministrstvom kot uradi in druge javne institute v prejšnjih mejah Srbije, upravljalo se bo pa z novimi kraji na način, kot ga je vpeljalo vrhovno poveljstvo. Narodna skupščina bo v svojem jesenskem zasedanju dalje odločevala o upravi v novih krajih.

SRBIJA IN ČRNA GORA.

Belgrad, 4. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Vesti, ki jih razširjajo z Dunaja o resnih nesporazumih med Srbijo in Črno Goro radi določitve meje niso samo pretrane, temveč popolnoma neosnovane. Med Srbijo in Črno Goro se imajo urediti še druga, mnogo važnejša in dalekosežnejša vprašanja kot le vprašanje meje in naravno je, da se vsa ta vprašanja ne morejo rešiti čez noč. Med obema srbskima kraljevina se mora namreč v prvi vrsti skleniti carinska zveza in treba je določiti ključ, po katerem se bodo skupni carinski dohodki delili med obe kraljevini. Črna Gora zahteva, da dobi več kot bi imela dobiti po številu prebivalstva, to pa z ozirom na siromaštvo, ki tam vlada in to se tudi zgodi, ker Srbija vpoštevata argument. Rešiti se mora tudi armadno vprašanje in vprašanje skupnega vodstva zunanje politike.

Za rešitev vseh teh vprašanj je pa treba časa, četudi je že vnaprej jasno, da bodo ona rešena na način, ki bo odgovarjal koristim obeh srbskih kraljevin. Na Dunaju tega, seveda, ne bi radi videli in zato razširjajo vesti o nesporazumih, ki si jih oni želijo in morda tudi sami verujejo v nje. Najbližja bodočnost pa pokaže, da so bili ti upi prazni.

SRBIJA IN ALBANIJA.

Belgrad, 4. septembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevu«.) Ko so se določale severne meje Albanije, je srb. vlada opozarjala velike sile na to, da je v življenjskem interesu samih Arnavtov, ki prebivajo v okolici Dibra, Prizrena in Diakovice, da pridejo pod Srbijo in da se ne priklonijo Albaniji, ker so ta mesta edina tržišča, na katera lahko spravijo svoje pridelke, ker Skader je predaleč in tudi nedostopen radi slnege, težko prehodnega gorovja brez vsakih cest in potov. Evropa je navzlic tem opozorilom sklenila, da ti kraji pripadajo novi Albaniji in posledice se že čutilo. Srbske oblasti ne morejo dati tujim (albanskim) državljanom na dibarskem, prizrenskem in diakovskem trgu obeh pravic kot srbskim državljanom, temveč morajo plačati na svoje blago, ki ga hočejo prodati na srbska tržišča, carino in s tem je Arnautom zapadno od imenovanih naravnih njihovih središč popolnoma onemogočeno spraviti njihove poljedelske pridelke v denar.

Radi tega so se Arnauti pritožili pri velikih silah, ki so v Belgradu posredovale pri srbski vladi v prilog Arnautom. Ali srbska vlada je odgovorila, da si ona ne da kratiti svojih pravic, ki jih ima kot neodvisna država, ona Arnautom ne prepoveduje dostopa do svojih tržišč, ali zahteva plačanje carine od njihovih izdelkov, kot zahteva plačanje carine za izdelke iz vseh tujih držav in Albanija je od Srbije neodvisna država.

Velike sile niso mogle ugovarjati temu čisto pravilnemu stališču srbske vlade in prizadele albanski kraji so obsojeni na gospodarsko smrt, ako se jih velike sile ne usmili in — priklonijo Srbiji, kar bi bila edina rešitev za te kraje.

Odgovorni urednik Radivoj Korenč. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Sprejme se še eden oziroma dva dijaka na stanovanje. Naslov v »Prvi anončni pisarni«.

Meblovana soba s popolnoma separiranim vhodom se odda. Rimska cesta 2/I. 809-1

Brivnica, obstoječa čez 30 let, dobro idoča, se radi družinskih razmer prodaja. Naslov pove »Prva anončna pisarna«. 810-2

Meblovana soba s posebnim vhodom se takoj odda. Kladezna ulica 10., prtlj. 806-1

Iščem dobro ohranjeno kompletno pohištvo za eno sobo. Ponudbe pod »Samec«, »Prva anončna pisarna«. 807-2

Nekaj pohištva se prodaja. Jurčičev trg 2., I. nad. levo. 808-1

KORESPONDENCA.

Mladji ribič, ki je dosedaj brezuspešno lovil, želi tem potom vloviti lepo, mlado ribico. Mreža je: »Ribiču ribica«, »Prva anončna pisarna«.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6
priporoča posetnice, kuverte, račune, trgovska pisma itd. itd.

Ravnokar so dospeli najnovejši jesenski in zimski

pariški modeli

damskih kostumov in paletov, kateri se ne bodo razstavili v izložbi ter se samo na izrecno zahtevo pokažejo odjemalcem.

Nadalje priporočam največjo izbiro paletov in kostumov za dame in deklice, oblek in površnikov za gospode in dečke ter šolsko mladino. Dalje pelerin in otročjih oblek

po priznanih nizkih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

3

v Ljubljani, Zidovska ulica

3

Zidovska ulica

Prodaja

radi pozne sezije po zelo znižani ceni
slamnike za dame in deklice.

Modni salon

STUCHLY-MASCHKE

: Žalni klobuki vedno v zalogi. :

Zidovska ulica

3

v Ljubljani, Židovska ulica

3

Dijaški

klobuki, čepice, kravate, vsakovrstno perilo, toaletne potrebščine i. t. d.

priporoča

špecialna modna trgovina za gospode in dečke

J. KETTE :: Ljubljana,

:: Franca Jožefa cesta šte. 3. ::

